

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	17
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ЯК ЗАСІБ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	19
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> ОКРЕМІ НОТАТКИ ЩОДО «ПРИНЦИПУ РІВНОГО ДОСТУПУ» І «ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ» У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	22
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕДУР ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ	26
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВИЛ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	28
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> ЩОДО ОБСЯГУ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	32
<i>Негара Родіон Віталійович</i> УСНІЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ	35
<i>Осадчий Анатолій Юрійович, Закаленко Олена Василівна</i> СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
<i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i> ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.	42
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ: РЕТРОСПЕКТИВА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.	48
<i>Чердинцев Юрій Герасимович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ	50
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	53
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	56
<i>Бевзюк Ангеліна Костянтинівна</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	59
<i>Данілов Олександр Дмитрович</i> НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ	62

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Степаненко Оксана Василівна

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ:
КВАЛІФІКАЦІЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....458

Стрельцов Євген Львович

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ:
СУТНІСТЬ У «ДЕТАЛЯХ».....461

Viacheslav Tuliakov

SECURITY THEATER VS. FUNDAMENTAL FREEDOMS IN ECHR JURISPRUDENCE – A CRITICAL
EXAMINATION FOR UKRAINIAN CRIMINAL JUSTICE REFORM.....464

Мирошниченко Наталія Анатоліївна

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ У ВИЗНАЧЕНІ ІНСТИТУТУ СПІВУЧАСТІ.....468

Коломієць Юлія Юріївна

ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАМАХ НА ВБИВСТВО.....471

Полянський Євген Юрійович

ЩОДО НОВАЦІЙ В ПИТАННЯХ СИСТЕМ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ
ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....474

Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ,
ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 286 КК УКРАЇНИ.....477

Агапова Каріна Вікторівна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ВЧИНЯЄ КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ У СКЛАДІ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ.....479

Берш Анастасія Яковлівна

ЗНАЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ПІД ЧАС КВАЛІФІКАЦІЇ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 429 (ЗАЛИШЕННЯ
ПОЛЯ БОЮ ТА ВІДМОВА ДІЯТИ ЗБРОЄЮ).....482

Бойченко Віталій Петрович

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА КРИМІНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ: РИЗИКИ
ДЛЯ ПРАВ ЛЮДИНИ.....485

Горбачова Ірина Михайлівна

ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РОЗМІРИ ШТРАФУ ЗА КК УКРАЇНИ.....487

Іванова Вероніка Петрівна

ЕВОЛЮЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....490

Тавлуй Олена Вікторівна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ В ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАКІНЧЕННЯМ СТРОКІВ
ДАВНОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....493

Тимофєєва Лілія Юріївна

ЛЕГІТИМНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗБЕРІГАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ
ПОРНОГРАФІЇ.....495

Хильченко (Макаренко) Анастасія Сергіївна

ЗМІСТ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....497

Хімченко Світлана Анатоліївна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....501

Чугуніков Ігор Іванович

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ КОМАНДИРІВ ЯК НОВА ФОРМА УЧАСТІ ДЕКИЛЬКОХ
СУБ'ЄКТІВ У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....505

Павлова Олександра Сергіївна

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ
ЖУРНАЛІСТІВ.....509

Гончарова-Парфьонова Ольга Олегівна

ПРОВОКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В СПІВВІДНОШЕННІ
З ІНСТИТУТОМ СПІВУЧАСТІ.....513

Забавський Дмитро Олександрович

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ КОНТРАБАНДИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ.....516

Ігнатів Євген Євгенович

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ
ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН З МЕТОЮ УХИЛЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....519

Коновальчук Сергій Сергійович

ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ ОСОБАМИ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ:
СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....522

Кулик Анастасія Валеріївна

СИСТЕМНІСТЬ ЯК ОЗНАКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....525

Мальцев Максим Вікторович

ВІДМЕЖУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 272 КК УКРАЇНИ, ВІД
СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....528

Перстинчик Дмитро Олегович

КАРАНІСТЬ КОНТРАБАНДИ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ: НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ.....530

Поліщук Яна Романівна

МОБІНГ ЯК РІЗНОВИД ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ.....533

Рутковська Анастасія Русланівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ
АНАЛІЗ.....536

Фартух Олександр Олександрович

ВОЄННІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ
УКРАЇНИ.....539

Цвеліх Павло Володимирович

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ
НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ...543

СЕКЦІЯ 10. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Торбас Олександр Олександрович

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЗАЯВЛЯТИ КЛОПОТАННЯ ПРО ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО
ЗАХОДУ ПОТЕРПІЛИМ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО
ОБВИНУВАЧЕННЯ.....547

Аленін Юрій Павлович, Волошина Владлена Костянтинівна

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....550

Дрьомін Віктор Миколайович

ПОВОЄННА КРИМІНОЛОГІЯ В УКРАЇНІ: ПОТРІБНА ЗМІНА ДОКТРИНИ.....552

Ракіпова Інна Василівна

ЩОДО ПСИХОСОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....555

Волошина Владлена Костянтинівна, Нечипорук Володимир Олександрович

ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА КРИМІНАЛЬНЕ
ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ.....558

Гуртієва Людмила Миколаївна

ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДСТАВИ ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ НА СТАДІЇ
СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ.....561

КК України п. 2 ч. 2 ст. 31 КПК України не застосовується. Задоволення клопотання обвинуваченого про колегіальний розгляд справи в таких випадках є порушенням принципів економії заходів здійснення правосуддя та однаковості застосування норм права.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що під час розв'язання питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності за замах на вбивство слід мати на увазі, що санкція за цей злочин передбачена як в нормах Особливої, так і в нормах Загальної частини КК України, а покарання за цей злочин передбачене від 7 до 10 років позбавлення волі.

Список використаних джерел:

1. Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 232 с.
2. Пономаренко Д. Замах на злочин. *Закон і Бізнес*. 27.01.2025. URL: https://zib.com.ua/ua/165254-zamah_na_zlochin_sklad_sudu_ta_stroki_davnosti_prityagnennya.html.
3. Орловская Н. А. Основания и принципы построения уголовно-правовых санкций : монография. Одесса: Юридична література, 2011. 624 с.

Ключові слова: замах на вбивство, призначення покарання, притягнення до кримінальної відповідальності, строки давності в кримінальному праві, узгодженість кримінальних та кримінально-процесуальних норм.

Keywords: attempted murder, sentencing, criminal prosecution, statute of limitations in criminal law, consistency of criminal and criminal procedural norms.

Полянський Євген Юрійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри кримінального права, доктор юридичних наук, доцент*

ЩОДО НОВАЦІЙ В ПИТАННЯХ СИСТЕМ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

На разі в колах українських науковців триває дискусія про те, яким має бути майбутній кримінальний кодекс нашої країни. Гарячі суперечки викликає значна кількість новацій, які пропонуються розробниками проекту цього кодексу. Серед них, зокрема, нові підходи до визначення тяжкості кримінальних правопорушень та до призначення кримінального покарання засудженому.

Основна ідея, яка знаходить відображення в релевантних положеннях проекту КК зводиться до того, що ступінь тяжкості того чи іншого злочинного діяння може змінюватися в залежності від конкретних обставин його вчинення. Звідси фактично змінюються розміри конкретних кримінально-правових санкцій, які можуть бути застосовані у відношенні до винної особи.

Слід одразу зазначити, що такий підхід радикально відрізняється від чинної парадигми застосування кримінальних покарань. І означає перехід до формалізованої системи призначення кримінального покарання.

Як правило дослідники роблять акцент саме на інституті кримінального покарання, не дуже часто приділяючи належну увагу його призначенню. Разом з тим такий підхід є цілком хибним. Адже кримінальне покарання як категорія є статичним поняттям – зафіксованим в положеннях закону. Наприклад, визначення покарання у виді позбавлення волі. Ми знаємо в чому воно полягає, на які терміни призначається. Але на цьому все. Щоб реалізувати покарання потрібна кримінально-правова санкція, яка є кроком до трансформації міри державного примусу до конкретних обмежень щодо певної особи. І суд має встановити конкретний розмір покарання в межах відносно визначеної санкції, з урахуванням усіх обставин вчинення кримінального правопорушення, особи винного тощо. А от ця діяльність суду вже відноситься до сфери призначення кримінального покарання – динамічній категорії.

Повертаючись до можливих новацій саме в сфері призначення кримінальних покарань є сенс звернутися до досвіду, отриманого в Сполучених штатах Америки. Адже система, яка пропонується розробниками проекту КК дуже схожа з тією, що існує на рівні федерального законодавства США.

В 80 роках минулого століття в США відбулася революція у підходах до призначення кримінальних покарань. Причиною для цього стала диспропорція в розмірах покарань, які знаходили своє відображення у вироках у відношенні білих та кольорових засуджених. За статистикою за аналогічні злочини білі злочинці отримували покарання, на 25-50 відсотків нижче, ніж засуджені афроамериканці. Така тенденція була загальною і стала логічним наслідком багаторічної політики сегрегації та ідей расизму у суспільстві. Також значущим фактором було й те, що на той час майже всі судді були білими, та як правило – консервативно налаштованими членами суспільства. Крім того, американське статутне законодавство (обмежимся федеральним його рівнем) надавало суддям повний картбланш в питаннях визначення конкретної міри покарання, адже передбачало занадто широкі межі від мінімуму до максимуму санкції, а в деяких випадках межі санкцій взагалі були відсутні. Отже, реформування системи призначення кримінальних покарань на федеральному рівні проявилось в значному звуженні меж відносно визначених санкцій за формальними критеріями. Що цікаве, власне законодавство не змінювалося, а лише уточнювалося за рахунок підзаконного акту, який оновлювався раз на рік спеціально створеною агенцією. В підсумку цієї конкретизації судді перетворилися на бухгалтерів, адже до їх компетенції в сфері призначення міри кримінального покарання фактично відносилось прорахування кінцевого розміру покарання в залежності від базового рівня небезпеки вчиненого злочину, обставин, які підвищували чи зменшували тяжкість цього злочину, а також від характеристик кримінального минулого засудженої особи.

В цілому раціональна система, націлена на досягнення справедливості і рівності, не була позбавлена певних суттєвих недоліків, і ось тут найголовніше. В певних нетипових випадках обставини вчинення злочину не в повному ступені відповідали критеріям, встановленим в нормативній документації, відповідно не могли бути враховані, а судді не міг вийти за окреслені для нього межі в питанні призначення розміру покарання. Хоча формально таке право у судді було, але його застосування автоматично означало апеляційний перегляд справи в частині призначення кримінального покарання. Не бажаючи створювати для себе додаткові незручності, судді використовували таке право доволі нечасто.

Втім вже на початку 2000 років Верховний суд США постановив, що суддівський розсуд не може обмежуватися вказівками крім безпосередніх положень закону, таким чином правила призначення кримінальних покарань для федеральних судів стали дорадчими. Очевидним є висновок, що підхід суворої формалізації себе не виправдав. Чи, можливо, не виправдав лише частково?

Отже, вітчизняним науковцям та законодавцям слід бути обережними і розсудливими в питаннях формалізації призначення кримінального покарання. Слід зазначити, що пропозиції, які наразі містяться в тексті проекту Кримінального кодексу, є доволі поміркованими, і при належному підході мають забезпечувати баланс між принципами справедливості та індивідуалізації покарання. Адже сама ідея поміркованої формалізації є раціональною. Втім все залежить від її законодавчої реалізації, і тут найважливіше яким чином буде виписаний сам механізм цієї формалізації.

На нашу думку, основою такого механізму має стати категорія обставин, які обтяжують чи пом'якшують покарання. Має бути певна система таких обставин в контексті їхнього впливу на базовий рівень небезпеки кримінального правопорушення. Наприклад, вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою. Певно немає заперечень, що за таких умов небезпечність злочинного діяння завжди збільшується. А от в разі вчинення особою кримінального правопорушення в стані алкогольного сп'яніння – тут є питання, бо життєві ситуації можуть бути надто нетиповими.

Таким чином можна дійти висновків, що ідеї формалізації призначення кримінальних покарань, закладені в текст проекту КК є доволі раціональними, питання лише в тому, наскільки оптимально вони будуть в підсумку реалізовані. Адже будь-яка формалізована система потребує філігранного налаштування, і це тим важніше, чим вищою є ступень її формалізації.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, проект КК, законодавство, призначення покарання.

Keywords: criminal offense, draft Criminal Code, legislation, imposition of punishment.